

מסורת הש"ס

^[א] נפי חוס' לעיל יט: ד"ה שזועות כו' ורמנינו^[א], ^[ב] נדרים יב. יד., ^[ג] א. נמנדבר ל^[א],

רבינו חננאל

אכילנא משמע. ופריך אביי מתני' דגדרים במסרבין בו לוכל. ואמר שבועה שאוכל לך כלומר מסרבין בו דדייקי. לישניה דמשמע לא אכילנא לך הוא. מתני' בשאין מסרבין בו דדייקי. לישניה כמשמעה. רב אשי אמר גמי במתני' דקתני לה במסכת נדרים שאי אוכל דמשמע אינו אוכל. ואמרין הא לא אצטרין ^[א] קמ"ל. אצטרין מהו דתימא לישניה אתקיל ליה ושאוכל הוא קמ"ל דוקא הוא שאי אוכל שאני אוכל לך: ת"ר מבטא שבועה איסר שבועה. אסר איסר כו'. תירצה אביי הכי מבטא שבועה. אסר מתפס בשבועה. פ"י כגון שנשבע שלא יאכל בשר זה. וחזר ואמר זה הפת עלי כזה הבשר. אסר איסר כגון שהתפס עוד דגים על אותה הפת שהתפסה בבשר. ואמר אם אתה אומר מתפס בשבועה כמוציא שבועה מפיו דמי חייב. ואם לאו פטור. ואמר אביי מנא לן דמבטא שבועה היא שנאמר ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה או מבטא שפתיה. ואילו שבועה לא אדכר בה. כמה דכתיב או נפש כי תשבע לבטא בשפתים ש"מ במאי אסרה במבטא: רבא אמר לעולם מתפס בשבועה לאו כמוציא שבועה מפיו הוא. והכי קתני מבטא שבועה. אסר שבועה. אסריה דאסר הטילו הכתוב בין נדר לשבועה דכתיב ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבועה. הוציא זה האיסר מפיו בלשון נדר. הרי הוא נדר. בלשון שבועה הרי הוא שבועה. מתפס בשבועה אביי אמר כמוציא שבועה מפיו הוא. רבא אמר לאו כמוציא שבועה מפיו הוא. ומוחבינן עליה ופריך הכי

^[א] נראה דל"ל לא אצטרין לאשמעינן ומשני דלעטרין מהו דמיתא ורי.

שבועות שתיים

מסרבין. מפזרין: **מתני'** **נשאין מסרבין זו**. הלכך שאוכל דקא אכילנא הוא: **רב אשי אמר תני**. צברייתא שזועה שאי אוכל לך: **דאיתקל**. נכשל ולא נתכוין לומר שאי: **איסר שזועה**. מפרש לקמיה: **איסור איסר**. איסרתו של איסר מה הוא: **אם אסה אומר**

כו'. מאי קאמרת והא אמרת איסר לשון שזועה הוא והדר תני אם אתה אומר: **ה"ק מבטא שזועה**. האומר מבטא ככר זו עלי כלאומר שזועה שלא אוכלנו ואם אכלנו ה"ז בעולה ויורד: **איסר מיתפס בשזועה**. איסר עלי ככר זו הרי הוא כמי שנשבע על הככר וחזר ואמר על ככר אחר ה"ז מה שהתפס את השני בראשון: **איסור איסר**. ומתו איסורו של איסר זה: **אם אסה אומר כו'**. אם תמצי לומר שהמתפס בשזועה כמוציא שזועה מפיו דמי ואם אכלו חייב קרבן אף זה האומר איסר ככר זה עלי חייב קרבן אם אכלו שהאיסר לשון התפסת שזועה אינו כנשבע לענין קרבן ומלקות אף האיסר אין בו לא קרבן ולא מלקות: **או אסרה אסר שזועה**. שזעצה עליו ככר: **או מבטא שפתיא אשר אסרה וגו'**. ולא כתיב שזועה צמה אסרה את נפשה בלשון מבטא: **רבא אמר**. לא איסתפיק ליה לתנא למימר צהא אם אתה אומר דפשיטא ליה דמיתפס בשזועה לאו כמוציא שזועה מפיו הוא: **והכי קאמר מבטא שזועה איסר נמי**. לשון שזועה הוא: **איסר זה הטילו הכסוב כו'**. היינו פירוש דאיסור איסר אם אתה אומר והכי קאמר איסור של איסר שאמרתי לך שהוא שזועה לא כל הלשונות שוות

זו שהרי הטילו הכסוב בין נדר לשזועה אם אמירתו בלשון שזועה כגון איסר שלא אוכל ככר זה כן לשון הנשבעין אומרים שלא אוכל אף האיסר שהוציאו בלשון זה שזועה הוא וחייב קרבן ואם לאו אלא הוציאו בלשון נדר שאמר איסר ככר זו עלי שהוא לשון הנודרים קונם זה עלי אף זה נדר ופטור מקרבן: **כיוס שמת צו אציו**. כאשר אסרתי עלי **בשר ציוס שמת צו אכל לעולם: והוא שנדודר וצא מאותו היום**. שקיבל עליו ככר נדר שלא יאכל בשר ציוס שמת צו אציו לעולם וכן יוס שמת צו פלוני וכן יוס שנהרג צו גדליה. וקסלקא דעתא השתא דהיינו מתפס בנדר וקתני אחיזה איסר האמור בתורה שהוא בלא יחל דצרו ^[א] האומר הרי עלי כו' אלמא המתפס בנדר הרי הוא בלא יחל בנדר עגמו ומדמתפס בנדר נדר מתפס בשזועה שזועה: תריך

פטור מיהו הא פשיטא ליה שדינו כראשון להתחייב קרבן בשני ורבא פליג עליה ופטור אף בשני אכל תימה דאכתי מספקא ליה לתנא בשלישי והא דגרסינן נמי וחייב צו"ו לא אחי שפיר: **וְאִיִּלָּן שבועה לא קאמר**. דאי הוה כתיב שזועה על נפשה אסרה על נפשה אכל השתא על כרחק אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה בלשון מבטא ואתא אסר צבית אציה צנעוריה וי"ל כיון דלא כתיב או יש לומר דאגדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא אוכל בשר**. לא חש התנא לדקדק בלשונו דבלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דבר שאין צו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונם שאיני יסן דלא אמר כלום אם לא אמר קונם עיני בשניה כדאמרין בפרק צ' דנדרים ^[דף טו.] וה"נ לריץ שיאמר קונם אכילת בשר עלי ומיהו שמת יש לחלק דדוקא גבי שינה לא אמר כלום משום דשינה עגמה אין זה ממש: **בדמיתפס בנדר כו'**. ואם תאמר שמואל אמאי מפרש איסר צמתפס בנדר והא איסר דקרא קאמר אציי דהיינו מתפס בשזועה ויש לומר דמתפס בנדר ילפינן ממתפס בשזועה וניחא ליה לשמואל לאוקמא צרייתא בנדרים שרגילות הוא שזני אדם נודרין מלאכול בשר ומנשנות יין ציוס שראו ירושלים

פרק שלישי

שבועות

ב.

שא"י אוכל אך פשיטא. לא פריך פשיטא אלא משום דהיינו שלא אוכל לך דקתני דהא אשלא אוכל לא קשיא ליה פשיטא: **ל"ישנא איתקף ליה**. וליכא למיפדך כיון דלאשמעינן שאי אוכל אמאי איצטריך למיתני צרישא שלא אוכל לך דזו ואף זו קתני וא"ת נשייליה מה היה דעתו ויש לומר כגון שאמר שדעתו כל מה שיהיה משמעות לשונו אי נמי כגון ששכח מה היה דעתו וצנדרים ^[דף טז.] מפרש אמאי רב אשי לא אמר ככציי: **איסר מיתפס בשבועה**. פ"י צקונטרס דאם אמר איסר עלי ככר זה הוי כמי שנשבע על הככר וחזר ואמר על ככר אחר הרי זה כזה שהתפס את השני בראשון וקשה דלקמן קתני צברייתא אחיזה איסר האמור בתורה הרי עלי כו' ואילו איסר ככר זה עלי לא קתני ומה שפ"י נמי איסור איסר כלומר איסור של איסר זה מה דינו אם אתה אומר מתפס בשזועה כו' שמוכל להוכיח מקרא צשום מקום שהוא כמוציא שזועה מפיו וחייב קרבן אף איסור זה כו' קשה דמשמע דתנא צא לאשמעינן דין איסר ואינו משמיענו כלום ששרי מסתפק צמתפס שזועה עצמו ועוד דאין דרך משנה וצרייתא שיסתפק התנא אם חייב או פטור ועוד מאי ואודא לטעמיה דקאמר לקמן דהכא מסתפקא ליה לציי ולקמן פשיטא ליה דכמוציא שזועה מפיו דמי ועוד

בצכל הספרים גרסי' צסמוך כמוציא שזועה מפיו וחייב צו"ו ולפ"ה ה"ל למינקט חייב בלא וי"ו ומפ' רבינו חס' דמבטא הכתוב צפרשה הוא לשון שזועה שנשבע בלשון מבטא כדפירש נמי צקונטרס אצל איסר הכתוב צפרשה אינו שזועה שיאסר עצמו בלשון איסר אלא צמתפס בשזועה הכתוב מדבר שנשבע על הככר וחזר ואמר על ככר אחר הרי עלי שלא אוכל ככר זה כזה והיינו איסר דקרא וה"נ מפרש לה צצרייתא לציי ואיסור של איסר זה אם אתה אומר מתפס בשזועה כלומר שהתפסיו בככר שנשבע עליו הוי כמוציא שזועה מפיו וחייב ואם לאו שלא התפסיו בחדר אלא אמר איסר ככר זה עלי אין זה לשון שזועה ופטור א"נ ה"פ אם אתה אומר מתפס בשזועה פ"י שהתפסיו בלשון שזועה שהוכיר לשון אכילה ואמר הרי עלי שלא אוכל זה כזה

ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אלא אמר הרי עלי זה כזה פטור ועי"ל איסור איסר היינו איסור שלישי שהתפס ככר שלישי בשני ואם אתה אומר מתפס בשזועה דהיינו השני כמוציא שזועה מפיו דמי דהוי לגמרי כראשון אף לענין להתפס צו חייב גם בשלישי ואם לאו בשלישי והא דגרסינן נמי וחייב צו"ו לא אחי שפיר: **וְאִיִּלָּן שבועה לא קאמר**. דאי הוה כתיב שזועה הוה מפרש שאותה מבטא ואסרה אסר צבית אציה צנעוריה וי"ל כיון דלא כתיב או יש לומר דאגדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא אוכל בשר**. לא חש התנא לדקדק בלשונו דבלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דבר שאין צו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונם שאיני יסן דלא אמר כלום אם לא אמר קונם עיני בשניה כדאמרין בפרק צ' דנדרים ^[דף טו.] וה"נ לריץ שיאמר קונם אכילת בשר עלי ומיהו שמת יש לחלק דדוקא גבי שינה לא אמר כלום משום דשינה עגמה אין זה ממש: **בדמיתפס בנדר כו'**. ואם תאמר שמואל אמאי מפרש איסר צמתפס בנדר והא איסר דקרא קאמר אציי דהיינו מתפס בשזועה ויש לומר דמתפס בנדר ילפינן ממתפס בשזועה וניחא ליה לשמואל לאוקמא צרייתא בנדרים שרגילות הוא שזני אדם נודרין מלאכול בשר ומנשנות יין ציוס שראו ירושלים

אלא

עין משפט

נר מצוה

^ג א טוש"ע י"ד ס"י רלו סעיף יב:
^ד ב מ"י פ"צ מהל' שזועות ה' ס ופ"ג מהל' נדרים הלכה א סמג לאוין רמא טוש"ע י"ד ס"י רלו סעיף ט:
^ה ג מ"י פ"צ מהל' שזועות הלכה ו סמג שס טוש"ע י"ד ס"י רלו סעיף ד:
^ו ד מ"י פ"צ מהל' שזועות ה' ס סמג לאוין רמא טוש"ע י"ד ס"י רד סעיף א:
^ז ה ו מ"י פ"ג מהל' נדרים ה' וד סמג לאוין רמז טוש"ע י"ד ס"י רד סעיף ב:
‏

תורה אור השלם

- ↑ או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא הקאדם בשבעה ונעלם מפניו והוא ידע ואשם לאחת מאלה: ויקרא ה ד
- ↑ כל נדר וכל שבועת אסר לעבת נפש אישה יק'מנו ואישה יפרנה: במדבר ל יד
- ↑ ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבעה: במדבר ל יא
- ↑ ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה או מבטא שפתייה עליה אשר אסרה על במדבר ל ז

מוסף רש"י

איזה איסר האמור בתורה. דכתי' (נמנדבר ל) לכל שזועת איסר, דמשמע שיהא נודר בנדר שנאסר כצק (נדרים יב.).